
Udział kobiet w życiu wsi płockiej.

Notatki Płockie 9/4-30, 20-21

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na wyróżnienie w pracach kółek rolniczych i spółdzielczości wiejskiej zasługują następujący działacze ZSL w powiecie płockim:

Jan Cieślak, Jan Popławski, Tadeusz Majowicz z Juryszewa, Jan Jagielski z Myśluborzyca, Karol Synowiec, Edward Grza ze Świerczynka, Antoni Kowalczyk ze Zdziar, Jan Przedpełski z Rogozina, Wincenty Chandlarski z Chomentowa, Antoni Trojanowski z Boryszewa, Kazimierz Osiecki z Misze-
wa, Lucjan Papierzyński z Kamgowa, Józef Nowat-
kiewicz z Nakwasina, Henryk Krajewski, Jan No-
wopolski, Czesław Chałupczak, Jan Gostomski z Za-
got, Eleonora Bormińska z Łęgu, Ryszard Rydzyn-
ski z Kars, Wanda Kolańska ze Starożreb, Stefan
Gałaszewski, Szczepan Gorecki z Wyszogrodu, Bo-
lesław Pyszko z Cekanowa, Marcei Mackiewicz
i Lucja Krawczyk z Wilkanowa.

Tak więc koordynacja pracy działaczy po-
wiatowych z działaczami terenowymi bezspornie
przyczyniła się do ożywienia działalności
gromadzkich komitetów i kół płockiej orga-
nizacji ZSL oraz rokuje uzasadnione nadzie-
ję, że działalność ta będzie nadal stale się
rozwicka. Obecnie bowiem ZSL w powiecie
płockim stanowi poważną siłę politycznego
działania. Wykorzystując zdobyte doświadcze-
nia w pracy GK i kół, w oparciu o wyrobio-
ne kadry działaczy ludowych należy podjąć
dalsze zadania stojące przed płocką organi-
zacją ZSL i konsekwentnie usuwać wystę-
pujące tu i ówdzie słabości, braki i niedo-

ciągnięcia w pracy politycznej, organizacyjnej
i gospodarczej.

Należy więc przede wszystkim dążyć, aby
uchwały IV Kongresu ZSL były realizowane
w terenie. Zbliży się również okres wyborów
do Sejmu PRL i rad narodowych. Kampania
wyborcza wymagać będzie dużego wkładu
pracy politycznej w środowiskach wiejskich.

Również i walka o dalszy wzrost produkcji
rolnej tak roślinnej, jak i zwierzęcej nakła-
da na rolników płockich specjalne zadania.
Aby im sprostać, każdy członek ZSL powin-
nien włączyć się do prac kółek rolniczych,
kół gospodyń wiejskich, spółdzielczości zaopa-
trzenia i zbytu oraz drogą kształcenia pogłę-
biać wiedzę zawodową.

Ukazany w niniejszej pracy dorobek pło-
ckiej organizacji ZSL, drogi rozwojowe ru-
chu ludowego na Mazowszu Płockim powin-
ny stać się zachętą i bodźcem do dalszej pra-
cy politycznej, społecznej, gospodarczej i kul-
turalno-oświatowej tak dla instancji powia-
towej, jak i podległych jej terenowych ogniw
i komórek naszego Zjednoczonego Stronn-
ictwa Ludowego.

Na podstawie materiałów
i informacji prezydium PK ZSL
w Płocku, opracował —

JERZY ŚWIRSKI

Udział kobiet w życiu wsi płockiej

W okresie międzywojennym na terenie pow.
płockiego pracowało 36 kół gospodyń wiej-
skich, które skupiały około 800 kobiet wiej-
skich. Patronat nad kołami Gospodyń w więk-
szości sprawowały ziemianki jak Płoska z Na-
gork, Dziewanowska z Dzierżanowa i wiele
innych. Praca w kołach gospodyń ukierunko-
wana była jednostronnie. Zwracano uwagę
przede wszystkim na wiadomości gospodarcze
prowadzone w bardzo wąskim zakresie, sprawa
wyzwolenia kobiety pozostawała na ubo-
czu. Pomimo trudnych warunków pracy, sze-
reg kobiet z naszego powiatu potrafiło doma-
gać się zmiany pracy w kołach gospodyń. Do
takich należały kol. Alicja Bystron — rolniczka
ze wsi Juryszewo, która do wybuchu wojny
była członkiem Centralnej Rady Kół Gospodyń
Wiejskich. Obecnie pomimo starszego wieku
jest czynną członkinią KGW w swojej wsi.
Ignatowska Maria ze wsi Słupia — funkcję
przewodniczącej koła piastuje 35 lat. W okre-
sie okupacji kobiety czuły się również organi-
zacyjnie związane i pomagały wielu ludziom
potrzebującym pomocy.

Po wyzwoleniu działalność wśród kobiet
wiejskich prowadziło Powiatowe Biuro Rolne.
Zatrudniony był aparat instruktorski w ilości

5 koleżanek. Przystąpiono przede wszystkim
do organizacji zespołów Wiejskich Gospodarstw
Kobięcych (taka była pierwotna nazwa koła)
oraz do opieki nad dzieckiem wiejskim.

W 1945 roku otworzono 44 dziecińce letnie,
objęły one około 2.000 dzieci. Personel wycho-
wawczy rekrutował się z dziewcząt wiejskich,
które ukończyły 7 klas szkoły podstawowej.
Przed skierowaniem do pracy — dziewczęta te
zostały przeszkolone na specjalnie zorganizo-
wanym kursie dla wychowawczyń. Kurs ten
zorganizowano przy Szkole Rolniczej w Trze-
powie.

Kursy przeszkalające personel dla dzieciń-
ców prowadzono również w 1946 i 1947 r.
Ogółem przeszkolono w okresie trzech sezonów
około 200 dziewcząt. Szkolenie prowadziło
Biuro Rolne a po jego przejęciu Powiatowy
Związek Samopomocy Chłopskiej.

Do obecnej chwili jako przedszkolanki, zdo-
były wykształcenie zaocznie, pracują Rusko-
walska Sabina w Zagrobie, Piasecka w Płocku.

W roku 1945/46 przekształcono dziecińce
letnie na przedszkola stałe. Zainteresowani ro-
dzice dokładają starań aby przedszkola pozo-
stały i żeby była systematyczna opieka nad
dzieckiem. W 1946 r. Powiatowe Biuro Rolne

przekazało Inspektoratowi Oświaty 28 przedszkoli łącznie z personelem. Personel ten został przeszkolony przez Kuratorium w Grodzisku Mazowieckim. Dziecińce letnie do 1950 r. organizowane były zawsze w 30 wsiach.

Opieka nad dzieckiem jest w dalszym ciągu jak najlepiej przyjęta przez rodziców, czego dowodem jest bezpośredni udział rodziców w świadczeniu na dożywanie dzieci w dziecińcach oraz w przygotowaniu lokali. Organizowano dzieciom wycieczki oraz uroczystości, obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Dziecka.

Do działalności zorganizowanej chętnie przystąpiły kobiety ze wsi: Cieszewo, Juryszewo, Święcieniec, Słupia, Łęg, Orszymowo, Pełpowo, Tłubice, Kiełtyki, Małolin, Rudowo.

W 1945 roku powstało 44 zespoły Wiejskich Gospodarstw Kobietych. Praca z kobietami prowadzona była w zespołach ogródków warzywnych. Prowadzono poletka ziół leczniczych, poletka przypraw korzennych oraz szereg zagadnień z zakresu zdrowia i oświaty sanitarnej. Podczas tej pracy wyrosło szereg działaczek, które do obecnej chwili pracują w organizacji kobiecej. Rozwinął się szeroki ruch kobiecy.

W roku 1949 było 82 koła gospodyń wiejskich (od 1947 r. nastąpiła zmiana nazwy), nastąpiła unifikacja kół gospodyń z Ligą Kobiet. Został powołany Zarząd Powiatowy Kobiet. Do 1956 roku w pow. plockim pracowało ponad 200 kół gospodyń.

Po VIII Plenum KC PZPR powołano komitety organizacyjne kółek rolniczych i kół gospodyń. Przystąpiono do ponownej pracy w oparciu o statut kółka rolniczego i regulamin kół gospodyń wiejskich.

Komitety zmianę tę przyjęły bardzo żywo i życzliwie. Organizacja kół gospodyń postępowała rytmicznie. Obecnie posiadamy na terenie pow. plockiego 134 koła ponad 2.000 członkiń.

Przez okres XX-lecia przeprowadzono szereg kursów z zakresu racjonalnego żywienia rodziny, kroju i szycia, fryzjerstwa damskiego, kursów zdrowia, przetwórstwa owocowego, pokazów surówek, napojów bezalkoholowych.

Duży nacisk kładziono na sprawy produkcji rolnej i hodowlanej, wychodząc z założenia, że gospodarstwo podwórzowe w zasadzie należy do kobiety.

Prowadzony od szeregu lat konkurs czystości — przyczynia się do podniesienia stanu sanitarnego i zdrowotnego wsi. Ilość kursów z każdym rokiem się zwiększa. Rozpoczęto konkurs od 15 kół gospodyń, a w roku 1964 przystąpiło do konkursu 60 kół gospodyń.

Poza działalnością gospodarczą zwracano uwagę na włączenie kobiet do ogólnych zadań gospodarczych i politycznych. Wiele kobiet wiejskich czynnie pracuje w ruchu spółdzielczym. Ponad 6.000 kobiet jest członkiniami GS, ponad 1.000 w spółdzielczości mleczarskiej, w pozostałych spółdzielniach jest udział kobiet mniejszy.

Coraz więcej kobiet piastuje różne funkcje w organizacjach władzy ludowej — w GRN mamy 53 kobiety, w PRN — 10, i w WRN — 2.

Trudno opisywać wszystkie prace kobiet, ponieważ zacofanie okresu międzywojennego pozostawiło duży wpływ na kobiecie wiejskiej. Jednak dość spora ilość kobiet zrozumiała nowe warunki i uznała je za lepsze i z całym zaparciem włączyły się do prac o nowe oblicze wsi.

Duży wkład pracy dały członkinie ZSL z których wyróżniają się: Kozak Janina, Pyjek Danuta, Jastrzębska Maria, Tomczak-Całka Zofia, Sobocińska Maria, Seroka Czesława, Wojkowska Sabina, Kapuścińska Janina, Skierkowska Zofia, Różańska Daniela, Mikołajczyk Zofia, Nagorka Genowefa, Rychlik Lucyna, Kopańska Anna, Fuksińska Czesława, Zarzycka Maria, Kołowrocka Melania, Ostrowska Stefania, Kotarska Józefa, Żeglewska Kazimiera, Górnicka Leokadia, Skierkowska Teodozja, Jarosińska Rozalia, Radkowska Genowefa, Popiołek Maria, Makowska Rozalia, Kamińska Irena, Kamińska Janina, Szymańska Helena, Sobczak Anna, Halina Mieszko, Jarzębowska Anna, Alina Ziemkiewicz, Bormińska Eleonora, Żółtowska Maria, Ignatowska Maria, Kolasińska Wanda, Józefowska Ludwika i wiele innych.

